

GUIA DOCENT
CURS 2019-20

FITXA TÈCNICA DE L'ASSIGNATURA

Dades de l'assignatura	
Nom	Curs Opcional I: Filosofia, literatura i judaisme en l'obra de Maurice Blanchot
Codi	212032
Titulació	Grau en Filosofia
Curs	Primer o segon
Semestre	2
Crèdits ECTS	3
Caràcter	Optativa
Mòdul	Complementàries
Universitat	Universitat Ramon Llull
Horari	Dilluns i dimarts 13,05-13,55h.
Professor/s	Joan Cabó
Descriptor	L'objectiu d'aquest curs opcional és introduir els alumnes en les interrelacions que s'estableixen en el si del pensament contemporani entre filosofia, literatura i tradició religiosa. Ho farem a partir de l'obra de Maurice Blanchot (1907-2003), un dels crítics literaris francesos més importants i alhora més singulars del segle XX. La seva obra polièdrica comprèn des de la crítica pròpiament dita fins al gènere de la novel·la, el relat o l'escriptura "fragmentària". Si bé el seu pensament gira entorn de grans literats com Kafka, Rilke o Mallarmé, no deixa d'estar també permanentment en diàleg amb filòsofs com Hegel, Heidegger o Levinas. En aquest curs intentarem llegir l'obra crítica de Blanchot com una particular fenomenologia de l' <i>espai literari</i> que ens ajudi a endinsar-nos en les qüestions que la literatura pot plantejar a la reflexió filosòfica actual. Alhora, la relectura <i>sui generis</i> de la tradició jueva a través de la qual Blanchot repensa la qüestió de l' <i>escriptura</i> , especialment en la seva obra de maduresa, obre la crítica literària a certes ressonàncies teològiques i a un compromís que esdevé també ètic i polític. Aquest rerefons jueu del seu pensament ens portarà a plantejar fins a quin punt l'herència religiosa i teològica segueix operativa en el pensament actual, i fins a quin punt roman latent fins i tot en aquelles propostes que pretendrien desvincular-se'n. El curs es planteja a mode de seminari, en el qual es podran compaginar les classes teòriques pròpiament dites amb la participació activa dels alumnes en la lectura, el comentari i el debat a partir dels textos de l'autor.
Modalitat de impartició	Presencial

Llengua	Català
---------	--------

Docent	
Nom	Joan Cabó
Departament	Filosofia i humanitats
Despatx	Deganat
e-mail	jcabo@filosofia.url.edu
Telèfon	934534338 ext. 134
Horari de tutories	Horari a convenir

DADES ESPECÍFIQUES DE L'ASSIGNATURA

Contextualització de l'assignatura	
Aportació al perfil professional de la titulació	
Caràcter interdisciplinari i transdisciplinari, que permet a l'alumne establir connexions entre filosofia, literatura, crítica literària i herència religiosa, alhora que s'introdueix en algunes qüestions i autors rellevants del pensament actual.	
Prerequisits	
No n'hi ha	

Competències - Objectius	
Competències de l'assignatura	
Competències Generals	
<p>CG3. Que l'alumne sigui capaç d'adquirir habilitats bàsiques i avançades de gestió de les fonts i de la informació rellevant en l'àrea dels estudis filosòfics, sigui pels mitjans més tradicionals, sigui pels mitjans introduïts gràcies a les noves tecnologies informàtiques.</p> <p>CG5. Que l'estudiant adquireixi una bona capacitat comprensiva en relació amb els textos d'alt nivell cultural. CG8. Que l'alumne sigui capaç d'adquirir habilitats d'elaboració o de defensa d'arguments amb consciència crítica i autocrítica.</p> <p>CG10. Que l'alumne sigui capaç de saber reconèixer noves situacions i idees i de posicionar-se de forma personal i fonamentada. Que sigui capaç, per tant, de reunir i interpretar les dades rellevants d'un text o d'un problema per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre qüestions d'indole social, científica o ètica.</p> <p>CG11. Que l'alumne adquireixi habilitats analítiques i sintètiques pel que fa a fenòmens filosòfics d'alta complexitat; això és: que aprengui a descompondre els problemes i les qüestions de manera adequada a la resolució, aprenent alhora a establir les connexions necessàries amb altres aspectes de la pròpia disciplina o amb altres disciplines.</p> <p>CG12. Que l'alumne sigui capaç d'adquirir habilitats d'investigació, desenvolupant noves estratègies d'aprenentatge.</p> <p>CG17. Que l'alumne sigui capaç de responsabilitzar-se del propi aprenentatge, desenvolupant aquelles habilitats necessàries per a treballar de forma autodirigida i per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.</p>	
Competències Específiques (Mòdul: Complementàries)	
<p>CE1. Que l'alumne adquireixi habilitats avançades pel que fa a la interpretació i comentari dels textos filosòfics.</p> <p>CE2. Que l'alumne adquireixi habilitats avançades d'argumentació específicament filosòfica sobre les qüestions que s'estudien en els diversos camps temàtics de la filosofia, dominant cada vegada més les terminologies específiques, detectant</p>	

problemes i apories, i sabent posicionar-se personalment de forma reflexionada, crítica, flexible i respectuosa amb les altres opinions.

CE3. Que l'estudiant sigui capaç d'avançar i aprofundir en el seu coneixement històric sistemàtic, crític i profund de les grans èpoques, dels grans autors i dels grans textos de la tradició filosòfica occidental, de les seves teories i arguments, de la seva terminologia i de les principals interpretacions que han suscitat els seus escrits.

CE4. Que l'alumne adquireixi les categories i els instruments històrics necessaris per poder fer-se càrrec per si mateix de les qüestions més particulars, especialitzades i profundes plantejades en i pels diversos àmbits, autors i textos de la filosofia teòrica i de la filosofia pràctica.

BLOCS TEMÀTICS I CONTINGUTS

Continguts – Unitats Temàtiques
UNITAT 1: L'espai literari i l'experiència de l'escriptura
Tema 1: Introducció general
1.1. Filosofia, literatura i crítica literària al segle XX. 1.2. Maurice Blanchot (1907-2003): itinerari vital i intel·lectual i introducció a la seva obra.
Tema 2: Vers una "fenomenologia" de l'espai literari
2.1. L'accés a l'experiència de l'escriptura com a realització excèntrica del projecte fenomenològic. 2.2. La tasca i el mètode de la crítica literària. 2.3. El caràcter <i>intencional</i> de l'escriptura, o l'escriptura com a experiència extàtica. 2.4. L'experiència de l'escriptura com a <i>reducció</i> radical: l' <i>angoixa</i> , la <i>soledat essencial</i> , el <i>neutre</i> i l' <i>etern retorn</i> . 2.5. La <i>constitució</i> impersonal de l'escriptura, o la descoberta de la veu narrativa. 2.6. La de-posició dels tres pols del procés creatiu: l'autor, l'obra, el lector.
Tema 3: L'experiència (de l'impossible)
3.1. L'escriptura com a experiència-limit: la literatura i la <i>nit</i> de l'experiència. 3.2. La <i>nit</i> de Hegel: Kojève, Bataille i Blanchot. 3.3. L'experiència (de l'impossible) i la fenomenologia. 3.4. Maurice Blanchot i la mirada d' <i>Orfeu</i>
UNITAT 2: Escriitura, testimoniatge i defora
Tema 4: Escriitura i testimoniatge
4.1. Escriitura i donació. 4.2. Escriitura i sacrifici. 4.3. Testimoniatge de l'impossible.
Tema 5: Escriitura i diferència
5.1. Maurice Blanchot, testimoni de la <i>diferència</i> . 5.2. Blanchot i Derrida: l'escriitura més enllà de la <i>fotologia</i> i el <i>logocentrisme</i> . 5.3. Blanchot i Heidegger: el <i>neutre</i> com a intercissió, més enllà de l' <i>ésser</i> . 5.4. Blanchot i Levinas: la diferència radical de l' <i>altre</i> i les implicacions ètico-polítiques de l'escriitura.
Tema 6: El Defora de l'escriitura
6.1. L' <i>ésser jueu</i> com a 'topos' del pensament contemporani. 6.2. Maurice Blanchot i el judaisme. 6.3. L' <i>error</i> i la <i>demora</i> , més enllà de l' <i>habitar</i> heideggerià. L'escriitura, o el text com a pàtria. 6.4. L'a-teisme jueu, o el Déu a-religiós. 6.5. Narració, temps i horitzó escatològic. 6.6. L'escriitura del <i>defora</i> i la tradició jueva. 6.7. Conclusió general.

METODOLOGIA DOCENT

Aspectes metodològics generals de l'assignatura

El curs es planteja a mode de seminari, en el qual es podran compaginar les classes teòriques pròpiament dites amb la participació activa dels alumnes en la lectura, el comentari i el debat a partir dels textos de l'autor.

Metodologia Presencial

Ensenyament-aprenentatge presencial:

- exposició del professor.
- exposició de l'estudiant.
- debats.
- examen final (escrit).

Ensenyament-aprenentatge dirigit:

- lectures orientades.
- tutories individuals.
- treball escrit individual i exposició a l'aula.

Ensenyament-aprenentatge autònom:

- lectures complementàries proposades pel professor.
- estudi personal.
- cerca d'informació i materials.

RESUM D'HORES DE TREBALL DE L'ALUMNAT

MODALITAT PRESENCIAL			
Treball a l'aula		Treball o activitats fora de l'aula	
Classes teòriques	25h	Treball personal de l'alumne i redacció del treball escrit	43h
Classes pràctiques / Tutoria col·lectiva	5h	Tutories personalitzades	2h
CRÈDITS ECTS: 3			75 h

AVALUACIÓ I CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

MODALITAT PRESENCIAL		
ACTIVITATS D'AVAUACIÓ	CRITERIS	PES
Participació activa i comentari de textos a l'aula	Participació activa. Capacitat de comprendre les idees fonamentals d'un text. Capacitat de plantejar, a partir dels textos, qüestions en relació amb els altres continguts de l'assignatura.	40%
Treball escrit	Capacitat analítica i sintètica en relació a un text important o un tema significatiu relatiu a algun dels continguts de l'assignatura. Bona redacció i metodologia adequada a un treball acadèmic. Capacitat d'adoptar un punt de vista personal i crític.	60%

*Per a poder realitzar la prova escrita tant de la convocatòria ordinària com extraordinària cal haver realitzat la resta d'activitats que són objecte d'avaluació.

CONVOCATÒRIA EXTRAORDINÀRIA (PRESENCIAL):

Els criteris d'avaluació són els mateixos que en la convocatòria ordinària, per la qual cosa cal aportar totes les activitats d'avaluació considerades en el curs. Es guardaran les notes de les activitats realitzades, a l'espera de que es realitzin les activitats pendents. En aquesta avaluació s'aplicaran els mateixos criteris de ponderació que en l'avaluació ordinària.

BIBLIOGRAFIA

Bibliografia Bàsica

Selecció de traduccions de les obres crítiques més importants de l'autor:

Maurice BLANCHOT, *Falsos pasos*, Valencia: Pre-Textos 1977.

_____, *Lautréamont y Sade*, México: FCE 1990.

_____, *El espacio literario*, Barcelona: Paidós 1992.

_____, *El paso (no) más allá*, Barcelona: Paidós 1994.

_____, *La comunidad inconfesable*, Madrid: Arena Libros 1999.

_____, *El libro por venir*, Madrid: Trotta 2005.

_____, *La parte del fuego*, Madrid: Arena Libros 2007.

_____, *La amistad*, Madrid: Trotta 2007.

_____, *La conversación infinita*, Madrid: Arena Libros 2008.

_____, *La escritura del desastre*, Madrid: Trotta 2015.

*La cronologia i bibliografia completa de les seves obres i de les traduccions existents al català i al castellà serà lliurada als alumnes durant el curs.

Algunes obres de referència:

Christophe BIDENT, *Maurice Blanchot, partenaire invisible. Essai biographique*, Seyssel: Champ Vallon 1998.

Françoise COLLIN, *Maurice Blanchot et la question de l'écriture*, Paris: Gallimard 1971 (nouvelle éd. 1986, TEL n. 107).

Jacques DERRIDA, *Parages*, Paris: Galilée 1986 (Nouvelle éd. revue et augmentée, 2003).

Jacques DERRIDA, *Demeure. Maurice Blanchot*, Paris: Galilée 1998.

Michel FOUCAULT, *El pensamiento del afuera*. València: Pre-Textos 1988.

Jérôme DE GRAMONT, *Blanchot et la phénoménologie. L'effacement, L'événement*, Mayenne: Corlevour 2011.

Éric HOPPENOT, *Maurice Blanchot et la tradition juive*, Paris: Kimé 2015.

Emmanuel LEVINAS, *Sobre Maurice Blanchot*, Madrid: Trotta 2000.

Paul DE MAN, *Visión y ceguera*, Puerto Rico: Universidad de Puerto Rico 1991, pp. 71-91.

Jean-Luc NANCY, *Maurice Blanchot. Passion politique. Lettre-récit*, Paris: Galilée 2011.

Marlène ZARADER, *L'être et le neutre. À partir de Maurice Blanchot*, Lagrasse: Verdier 2001.

Bibliografia Complementària

Cahiers Maurice Blanchot (n. 1, 2, 3, 4), Paris: Les presses du réel 2011-2016.

Critique, n. 229: Maurice Blanchot (juin 1966), Paris: Minuit 1966.

Kevin HART, *The Dark Gaze. Maurice Blanchot and the Sacred*, Chicago: The University of Chicago Press 2004.

Leslie HILL, *Maurice Blanchot and Fragmentary Writing. A Change of Epoch*, Londres: Continuum 2012.

Éric HOPPENOT et Alain MILON (dir.), *Levinas Blanchot, penser la différence* (col. «Résonances de Maurice Blanchot»), Paris: Presses Universitaires de Paris-Ouest 2008. Disponible en línia: <http://books.openedition.org/pupo/845>.

- _____, *Maurice Blanchot et la philosophie* (col. «Résonances de Maurice Blanchot»), Paris: Presses Universitaires de Paris-Ouest 2010. Disponible en línea: <http://books.openedition.org/pupo/1090>.
- _____, *Maurice Blanchot, entre roman et récit* (col. «Résonances de Maurice Blanchot»), Paris: Presses Universitaires de Paris-Ouest 2010. Disponible en línea: <http://books.openedition.org/pupo/3135>.
- Éric HOPPENOT et Dominique RABATÉ (eds.), *Maurice Blanchot* (Les Cahiers de L'Herne, n. 107), Paris: L'Herne 2014.
- Philippe LACOUÉ-LABARTHE, *Agonía terminada, agonía interminable. Acerca de Maurice Blanchot. Seguido de La emoción*, Buenos Aires: Nueva Visión 2014.
- Roger LAPORTE, *À l'extrême pointe. Proust, Bataille, Blanchot*, Paris: P.O.L. 1998, pp. 63-95.
- Etienne PINAT, *Les deux morts de Maurice Blanchot. Une phénoménologie*, Bucarest: Zeta Books 2014.
- Anne-Lise SCHULTE NORDHOLT, *Maurice Blanchot. L'écriture comme expérience du dehors*, Gênova: Droz 1995.
- Michel SURYA, *L'autre Blanchot. L'écriture de jour, l'écriture de nuit*, Paris: Gallimard 2015 (TEL 410).